

Advies over enkele voorstellen van opleidingsprofielen volwassenenonderwijs

Vlaamse Onderwijsraad

Kunstlaan 6 bus 6
BE-1210 Brussel

T +32 2 219 42 99
F +32 2 219 81 18

www.vlor.be
info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Adviesvrager: Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Onderwijs op 10 november 2016

**Uitgebracht door de Raad Levenslang en Levensbreed Leren op 20
december 2016 met eenparigheid van stemmen**

Voorbereiding: de commissie Volwassenenonderwijs onder voorzitterschap van
Gunther Degrootte

Dossierbeheerder: Patrice Caremans

1 Situering

De Vlor geeft advies over de volgende voorstellen van opleidingsprofielen voor het secundair volwassenenonderwijs:

– **Studiegebied Personenzorg:**

- Kraamzorg:
 - Verzorgende:
Uitbreidingsmodule Kraamzorg: verzorgende aspecten en uitbreidingsmodule Kraamzorg: psychosociale aspecten
 - Zorgkundige:
Uitbreidingsmodule Kraamzorg: verzorgende aspecten en uitbreidingsmodule Kraamzorg: psychosociale aspecten
 - Begeleider in de kinderopvang:
Uitbreidingsmodule Kraamzorg: verzorgende aspecten;
Uitbreidingsmodule Kraamzorg: psychosociale aspecten en uitbreidingsmodule Organisatie van de huishoudelijke taken
- Verkorte variant uitbreidingsmodules:
 - Motorisch-visuele communicatievormen;
 - Complexe cliëntcontexten;
 - Mentor op de werkvloer;
 - Communicatieve hulpmiddelen.

– **Studiegebied Assistentie vrije zorgberoepen:**

- Uitvaartmedewerker;
- Uitvaartassistent;
- Uitvaartmanager.

Voor de opleiding uitvaartmanager wordt voorgesteld om ze in combinatie met de opleiding Aanvullende algemene vorming, op te nemen in de lijst van diplomagerichte opleidingen, met het oog op het behalen van een diploma secundair onderwijs. Daarnaast wordt gevraagd om voor enkele uitbreidingsmodules een verkorte variant te kunnen organiseren.

Samen met de adviesvraag ontving de Vlor de resultaten van de toets 'vormelijke criteria' die het departement Onderwijs en Vorming vooraf uitvoerde.

De Vlor adviseert de voorstellen van opleidingsprofielen conform de bepalingen van art. 24 van het decreet betreffende het Volwassenenonderwijs van 15 juni 2007. Volgens dat artikel bepaalt de Vlaamse Regering, op voordracht van de stuurgroep en na advies van de Vlaamse Onderwijsraad, de opleidingsprofielen voor de basiseducatie en voor het secundair volwassenenonderwijs. Een opleidingsprofiel omvat ten minste:¹

- het minimale aantal lestijden van een opleiding;
- het aantal modules;
- het aantal lestijden per module dat in aanmerking genomen wordt voor de berekening van de financiering;

¹ Decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs Art. 24§1, 1° tot 5°

- ─ de verdeling van de eindtermen, de specifieke eindtermen, erkende beroepskwalificaties of basiscompetenties over de modules binnen een opleiding;
- ─ als de modules in sequentieel verband dienen te staan, de volgorde van de modules.

Na het advies van de Vlor beslist de minister of zij de opleidingsprofielen al dan niet ter goedkeuring voorlegt aan de Vlaamse Regering. Na de definitieve goedkeuring van de opleidingsprofielen kunnen de inrichtende machten en het GO! deze concretiseren in leerplannen. Artikel 25 van het decreet Volwassenenonderwijs bepaalt dat de centra voor de organisatie van hun opleidingsaanbod uitsluitend door de Vlaamse Regering goedgekeurde opleidingsprofielen hanteren.

De Vlor adviseert de voorstellen van opleidingsprofielen op basis van criteria die de Vlaamse Regering voor de goedkeuring van opleidingsprofielen heeft bepaald, aangevuld met enkele bijkomende elementen, zoals goedgekeurd op de Raad Levenslang en Levensbreed Leren van 10 september 2013.

2 Leeswijzer

De Vlor formuleert doorgaans alleen opmerkingen over een opleidingsprofiel als er in zijn ogen aanpassingen moeten gebeuren.

Voor het overige gaat de raad ervan uit dat de voorstellen:

- ─ voldoen aan de wettelijke bepalingen van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs of andere relevante regelgeving (criterium 1);²
- ─ afgeleid zijn van valabele referentiekaders of, bij ontstentenis daarvan, gevalideerd zijn door de sector (criterium 2);
- ─ rekening houden met maatschappelijke tendensen (criterium 3);
- ─ waar nodig, rekening houden met de noodzakelijke voorkennis van de cursist (criterium 4);
- ─ gedragen worden door de centra en desgewenst door andere publieke opleidingsverstrekkers (criterium 5);
- ─ rekening houden met de mogelijke gevolgen voor andere opleidingen of andere onderwijsniveaus (criterium 6);
- ─ een haalbaar en aanvaardbaar aantal lestijden omvatten in relatie tot de basiscompetenties en/of eindtermen (criterium 7);
- ─ nog voldoende ruimte laten voor de leerplanmakers (criterium 8).

3 Geen voorafname op andere onderwijsniveaus

In dit advies neemt de Vlor een standpunt in over onderwijsprofielen voor het secundair volwassenenonderwijs. Dit standpunt heeft geen gevolgen voor toekomstige adviesvragen voor dezelfde opleidingen in het voltijds of deeltijds secundair onderwijs.

De advisering van het opleidingsaanbod is immers anders geregeld voor het secundair volwassenenonderwijs dan voor het voltijds of deeltijds secundair onderwijs. Dat betekent onder meer dat de dossiers voor nieuwe opleidingen op verschillende momenten ingediend worden, andere stakeholders betrokken worden bij de voorbereiding en de opportuniteitstoets op verschillende manieren gebeurt.

² Decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs Art. 24§1, 1° tot 5°

De discussie over de hervorming van het secundair onderwijs woedt volop. Er zullen keuzes moeten worden gemaakt over de invulling van het opleidingsaanbod, de zogenaamde matrix. De standpunten die de Vlor in deze context inneemt over de opleidingsprofielen voor het secundair volwassenenonderwijs, zijn op geen enkele manier een voorafname op toekomstige adviezen over het opleidingsaanbod in het leerplichtonderwijs.

Ook de adviezen over de mogelijkheid om een diploma secundair onderwijs te behalen in het secundair volwassenenonderwijs, zijn geen voorafnames op adviezen over het diploma secundair onderwijs in het leerplichtonderwijs.

4 Advies

4.1 Studiegebied Personenzorg

4.1.1 Kraamzorg

4.1.1.1 Motivering

De uitbreidingsmodules kwamen tot stand op vraag van de sector en werden gevalideerd door de sector.

Ze sluiten aan bij een vraag uit het beroepsveld en bij het voornemen van de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid om het verblijf van jonge moeders in het ziekenhuis in te korten. Deze maatregel zal gevolgen hebben voor de thuiszorg. Zorgkundigen van vandaag zijn in de eerste plaats opgeleid voor de thuiszorg voor ouderen. Zij beschikken niet over de nodige competenties om zonder meer ingeschakeld te worden in de zorg voor moeders die net bevallen zijn. Daarnaast wil men ook de begeleiders in de kinderopvang de kans geven om ingeschakeld te worden in de kraamzorg. Bij de uitrol van de maatregel van minister De Block verwacht men hier immers een tekort.

De uitbreidingsmodules sluiten ook aan bij de gezinssituatie van kansarme gezinnen.

De competenties in de uitbreidingsmodule en de bijkomende module zijn afgetoetst aan de ervaringen van de mensen die betrokken zijn bij het project over kraamzorg in Gent.

De voorgestelde uitbreidingsmodules worden gedragen door de centra.

4.1.1.2 Besluit

De Vlor geeft een gunstig advies over de voorstellen van uitbreidingsmodule Kraamzorg: verzorgende aspecten en uitbreidingsmodule Kraamzorg: psychosociale aspecten voor Verzorgenden, over de voorstellen van uitbreidingsmodule Kraamzorg: verzorgende aspecten en de uitbreidingsmodule Kraamzorg: psychosociale aspecten voor Zorgkundigen en over de voorstellen van uitbreidingsmodule Kraamzorg: verzorgende aspecten, de uitbreidingsmodule Kraamzorg: psychosociale aspecten en de uitbreidingsmodule Organisatie van de huishoudelijke taken voor Begeleiders in de kinderopvang.

4.1.2 Verkorte variant uitbreidingsmodules

4.1.2.1 Motivering

De uitbreidingsmodules in het studiegebied Personenzorg diepen bepaalde competenties uit. Zo bieden zij een antwoord op de vraag naar permanent leren en naar het bijschaven van competenties die noodzakelijk zijn voor de uitoefening van het beroep. Voor cursisten die al in de sector werken, blijkt het

aantal lestijden van bepaalde modules te omvangrijk om ze te combineren met hun werksituatie en de faciliteiten die hun werkgever biedt. Een verkorte variant van deze uitbreidingsmodules biedt de mogelijkheid om cursisten die in de sector werken korte theoretische kaders, begrippen en tips te bieden waarmee ze verder aan de slag kunnen in hun beroepsuitoefening.

4.1.2.2 Besluit

De Vlor geeft een gunstig advies aan de voorstellen van verkorte uitbreidingsmodules Motorisch-visuele communicatievormen, Complexe cliëntcontexten, Mentor op de werkvloer en Communicatieve hulpmiddelen, voor cursisten die al in de sector werken.

4.2 Studiegebied Assistentie vrije zorgberoepen

4.2.1 Motivering

De opleidingen zijn gebaseerd op 3 beroepskwalificaties: de uitvaartmedewerker, de uitvaartassistent en de uitvaartmanager.

De uitvaartmedewerker werd ingeschaald op niveau 2. Deze beroepskwalificatie vergt wel specifieke basiskennis en maturiteit, maar behelst alleen uitvoerende taken. De inschaling op niveau 2 gebeurde door de sector.

De uitvaartmanager werd ingeschaald op niveau 5. Deze opleiding is diplomagericht in combinatie met AAV. De koppeling van het diploma secundair onderwijs aan de opleiding tot uitvaartassistent was niet mogelijk omdat deze opleiding te weinig lestijden omvat en de ontwikkelaars deze opleiding niet nodeloos zwaarder willen maken.

Het opleidingsprofiel werd afgetoetst aan vertegenwoordigers van de sector.

De beroepsprofielen en de opleidingsprofielen sluiten aan bij recente evoluties in de sector, waar de zelfstandige begrafenisondernemer gaandeweg verdwijnt. Om begrafenisondernemer te worden, was een certificaat nodig voor de vestigingwet. De zelfstandige begrafenisondernemers die met pensioen gaan, vinden geen overnemers voor hun zaak. Zij zijn tevreden dat zij hun zaak kunnen verkopen aan een grote onderneming. Deze schaalvergroting heeft voor gevolg dat het beroep van uitvaartmanager een andere invulling krijgt: hij gaat niet langer ter plekke langs bij de familie van de overledene, maar coördineert de activiteiten in zijn regio. Daarvoor zijn andere competenties nodig. De assistent is degene die bij de familie gaat. De medewerker is de uitvoerder. Hij draagt weinig verantwoordelijkheid. Deze opleidingsprofielen zullen bijdragen tot meer kwaliteitsvolle medewerkers in de sector.

De 3 opleidingen sluiten naadloos op mekaar aan en zijn sequentieel opgebouwd. Na 3 modules behaalt de cursist het certificaat van medewerker, volgt hij nog 3 modules dan is hij assistent en voegt hij daar nog 2 modules aan toe, dan behaalt hij het certificaat van manager.

Bij de opstelling van het prioriteitenplan voor de cvo's werd afgesproken om deze opleidingen uit te werken. De overheid gaf toen toestemming om dit voor te bereiden. De opleidingsprofielen werden ontwikkeld door een werkgroep met vertegenwoordigers van de onderwijsverstrekkers en van de sector. Drie cvo's hebben belangstelling om die opleidingen te organiseren.

Deze drie opleidingen bestaan vandaag niet in het volwassenenonderwijs, maar alleen in Syntra. Syntra biedt deze opleiding aan in de provincies West-Vlaanderen, Limburg en Antwerpen. Een cursist behaalt daar het certificaat nadat hij 5 jaar gewerkt heeft in de sector.

Zodra deze opleidingsprofielen goedgekeurd zijn, moeten ook de andere opleidingsverstrekkers zich conformeren aan deze opleidingsprofielen.

Een groot aantal lestijden worden op de werkplek georganiseerd. Er moet met de sector gepraat worden om dit te realiseren.

4.2.2 Besluit

De Vlor geeft een gunstig advies aan de voorstellen van opleidingsprofielen voor uitvaartmedewerker, uitvaartassistent en uitvaartmanager. Hij pleit voor de opname van het geheel van deze drie opleidingsprofielen in het secundair volwassenenonderwijs. Hij vraagt om, na de uitrol van deze opleidingen in het volwassenenonderwijs, de afgestudeerden niet langer te verplichten om in het kader van de vestigingswet een externe certificering te behalen.

De Vlor gaat er ook mee akkoord dat het opleidingsprofiel voor uitvaartmanager wordt toegevoegd aan de diplomagerichte opleidingen.

Patrice Caremans
wnd. secretaris Raad Levenslang en Levensbreed Leren

Griet Mathieu
voorzitter Raad Levenslang en Levensbreed Leren

